

Rada
Európskej únie

V Bruseli 4. júna 2021
(OR. en)

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0228 (COD)**

**6115/21
ADD 1**

**TRANS 72
FIN 107
CADREFIN 61
POLGEN 22
REGIO 18
ENER 39
TELECOM 59
COMPET 98
MI 85
ECO 24
CODEC 186**

NÁVRH ODÔVODNENÉHO STANOVISKA RADY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia NARIADENIA
EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje Nástroj
na prepájanie Európy a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1316/2013
a (EÚ) č. 283/2014
– návrh odôvodneného stanoviska Rady

I. ÚVOD

1. Komisia prijala 6. júna 2018 návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj na prepájanie Európy (NPE) a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1316/2013 a (EÚ) č. 283/2014, ako jeden z návrhov týkajúcich sa viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“). Zámerom tohto návrhu je vytvoriť právny základ pre NPE na obdobie po roku 2020.
2. Európsky parlament určil Výbor pre priemysel, výskum a energetiku (ITRE) a Výbor pre dopravu a cestovný ruch (TRAN) za spoločne zodpovedné za príslušnú oblasť. O správe hlasovali spoločne oba výbory v novembri 2018 a plénum ju potvrdilo v decembri 2018. V novom legislatívnom období boli za spoluspravodajcov pre návrh vymenovaní pán Dominique RIQUET (Renew, FR), pán Marian-Jean MARINESCU (PPE, RO) a pani Henna VIRKKUNENOVÁ (PPE, FI).
3. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko 19. septembra 2018.
4. Európsky výbor regiónov zaujal stanovisko 10. októbra 2018.
5. Na úrovni Rady dospela Rada TTE 3. decembra 2018 k čiastočnému všeobecnému smerovaniu k návrhu po rokovaníach o technických otázkach v rámci skupiny priateľov predsedníctva. Následne sa uskutočnili rokovania v rámci trialógu s Európskym parlamentom. Prvky uvedené v hranatých zátvorkách v znení čiastočného všeobecného smerovania sa v tejto fáze vynechali z rozsahu rokovaní, keďže na to, aby Rada mohla zaujať pozíciu k týmto častiam, bol najprv potrebný väčší pokrok na horizontálnej úrovni vrátane politických usmernení Európskej rady k viacročnému finančnému rámcu (VFR) na roky 2021 – 2027.

6. Výbor stálych predstaviteľov vzal 13. marca 2019 na vedomie správu o pokroku¹ a potvrdil spoločný výklad, ktorý odráža súčasný stav rokovaní s Európskym parlamentom, dosiahnutý počas trialógu 7. marca 2019. Aj plénum Európskeho parlamentu potvrdilo tento spoločný výklad prijatím svojej pozície v prvom čítaní 17. apríla 2019.
7. Európska rada vydala po svojom zasadnutí 17. – 21. júla 2020 politické usmernenia pre všetky spisy súvisiace s VFR (pozri dokument 00010/20). S cieľom pokračovať v rokovaníach s Európskym parlamentom preto skupina priateľov predsedníctva (NPE) vypracovala revidovaný mandát², ktorý Coreper schválil 23. septembra 2020.
8. Následne sa uskutočnili tri neformálne trialógy, a to 26. októbra, 11. decembra 2020 a 22. januára 2021.
9. Počas záverečného trialógu, ktorý sa uskutočnil 11. marca 2021, sa dosiahla celková predbežná dohoda medzi Radou a Európskym parlamentom v súlade s mandátom, ktorý Coreper obnovil 10. marca 2021. Výbor stálych predstaviteľov 24. marca 2021 potvrdil konečné kompromisné znenie dohodnuté počas trialógu.
10. Výbory Európskeho parlamentu TRAN a ITRE schválili na spoločnej schôdzi 15. apríla 2021 rovnaké predbežné kompromisné znenie. Predsedníčka výboru TRAN a predseda výboru ITRE následne 23. apríla 2021 zaslali predsedovi Výboru stálych predstaviteľov spoločný list, v ktorom uviedli, že ak Rada prijme pozíciu v prvom čítaní, ktorá bude v súlade s dohodnutou celkovou predbežnou dohodou, odporučia plénu, aby sa pozícia Rady akceptovala v druhom čítaní Parlamentu bez pozmeňujúcich návrhov s výhradou overenia právnikmi lingvistami.

¹ ST 7207/19, 7207/19 ADD 1 a 7207/19 COR 1.

² ST 11137/20.

II. CIEĽ

11. Celkovým zámerom nariadenia je vytvoriť právny základ pre NPE na obdobie po roku 2020. Všeobecným cieľom NPE je budovať, rozvíjať, modernizovať a dokončiť transeurópske siete v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych technológií a uľahčiť cezhraničnú spoluprácu v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, pričom sa zohľadnia dlhodobé záväzky v oblasti dekarbonizácie, zvýši sa konkurencieschopnosť Európy, posilní inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast a územná, sociálna a hospodárska súdržnosť, zlepší sa prístup k vnútornému trhu a jeho integrácia, a to s dôrazom na synergie medzi odvetviami dopravy, energetiky a digitálnych technológií.

III. ANALÝZA POZÍCIE RADY V PRVOM ČÍTANÍ

Procesný rámec

12. Parlament a Rada viedli rokovania na základe návrhu Komisie s cieľom uzavrieť skorú dohodu v druhom čítaní na základe pozície Rady v prvom čítaní. Znenie návrhu pozície Rady v plnej miere odzrkadľuje kompromis, ktorý dosiahli obaja spoluzákonodarcovia.

Zhrnutie hlavných otázok

13. Pozícia Rady v prvom čítaní obsahuje tieto hlavné prvky, o ktorých spoluzákonodarcovia dosiahli dohodu:

Horizontálne ustanovenia a ustanovenia týkajúce sa dopravy:

14. Civilno-vojenské dvojité použitie dopravnej infraštruktúry: S cieľom umožniť civilno-obranné dvojité použitie infraštruktúry základnej alebo súhrnnej siete TEN-T sa v pozícii Rady v prvom čítaní vymedzujú dodatočné osobitné požiadavky oprávnenosti, ktoré sa budú uplatňovať na akcie súvisiace s prispôbením siete na civilno-obranné dvojité použitie.

15. Oprávnené akcie: Spoluzákonodarcovia sa dohodli, že rozšíria akcie oprávnené na financovanie o niekoľko projektov, ktoré sa budú okrem iného týkať cezhraničných prepojení a chýbajúcich prepojení uvedených v časti III prílohy, námorných prístavov a prístavov na vnútrozemských vodných cestách v rámci súhrnnej siete, ako aj zámorských krajín a území s cieľom zlepšiť prepojenie okrajových a izolovaných území.
16. Miery spolufinancovania (doprava a energetika): Spoluzákonodarcovia sa dohodli na zachovaní zásady diferenciácie miery spolufinancovania v závislosti od typu akcie s cieľom zamerať NPE na najdôležitejšie akcie, a to najmä na cezhraničné projekty. Zvýšili sa maximálne miery spolufinancovania na podporu viacerých akcií, ktoré sú zamerané najmä na štruktúry integrovaného riadenia, ako sú spoločné podniky, ako aj synergie. Tieto akcie sa okrem iného týkajú námornej, vnútrozemskej vodnej a železničnej interoperability, zatiaľ čo NPE sa bude naďalej zameriavať na cezhraničné opatrenia. Okrem toho sa na dokončenie chýbajúcich veľkých cezhraničných železničných spojení medzi krajinami čerpajúcimi finančné prostriedky z Kohézneho fondu na podporu fungovania jednotného trhu použije osobitná suma z NPE, pričom na túto sumu sa budú vzťahovať pravidlá spolufinancovania prevodu z Kohézneho fondu do NPE.
17. Rozpočet NPE: Do pozície Rady v prvom čítaní sa premietli rozpočtové sumy, na ktorých sa dohodli hlavy štátov a predsedovia vlád na zasadnutí 17. – 21. júla 2020. Okrem toho sa ustanovenia, ktoré sa týkajú súm prevedených z Kohézneho fondu, zosúladiť so zodpovedajúcimi ustanoveniami všeobecného nariadenia.
18. Ustanovenie o reciprocite: Spoluzákonodarcovia sa dohodli, že zahrnú ustanovenie, ktorým sa zabezpečí recipročná účasť právnych subjektov usadených v Únii na rovnocenných programoch tretích krajín, ktoré sa zúčastňujú na programe NPE.

19. Niekoľko d'alších ustanovení sa zmenilo v nadväznosti na horizontálny prístup Rady ku všetkým spisom súvisiacim s VFR. Týkajú sa najmä ustanovenia programu v článku 1 na obdobie 2021 – 2027 a ustanovení o kumulatívnom a alternatívnom financovaní. Ďalej sa s cieľom zabezpečiť kontinuitu poskytovania podpory v príslušných oblastiach politiky a umožniť vykonávanie od začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 vložilo ustanovenie o retroaktívnom uplatňovaní od 1. januára 2021.

Ustanovenia o energetike:

20. Cezhraničné projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov: V duchu pridelenia určitého percentuálneho podielu finančných prostriedkov na ciele v oblasti klímy Rada zvýšila sumu, ktorá sa môže prideliť na cezhraničné projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, a ustanovila možný presun zvyšnej časti týchto pridelených finančných prostriedkov do mechanizmu na financovanie energie z obnoviteľných zdrojov, ak by skutočné uplatnenie cezhraničných projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na trhu zaostávalo.
21. Kritériá na vyhodnotenie návrhov a pracovné programy: Rada tiež požadovala, aby sa pri vymedzovaní kritérií na vyhodnotenie návrhov zohľadňovala zásada prvoradosti energetickej efektívnosti, a vyzvala, aby sa v pracovných programoch kládol osobitný dôraz na akcie zamerané na ďalšiu integráciu vnútorného trhu s energiou, ukončenie energetickej izolácie a odstránenie miest z ťažšou priechodnosťou v prepojeniach elektrizačných sústav.

Ustanovenia týkajúce sa digitálnej oblasti:

22. Synergie akcií: Cieľom pozície Rady v prvom čítaní je maximalizovať synergie akcií podporovaných programom, pokiaľ ide o sociálno-ekonomických aktérov v danej oblasti a úroveň finančných prostriedkov potrebných na zavedenie digitálnej infraštruktúry. Súbežne s podporou najmodernejšieho pripojenia pre sociálno-ekonomických aktérov sa zameriava aj na dosiahnutie komplexného pokrytia v ich okolí vrátane domácností, keďže je nevhodné riešiť nedostatky v už pokrytom území v neskoršom štádiu.

23. Digitálna infraštruktúra: S cieľom zaistiť, aby sa NPE naďalej zameriaval na financovanie infraštruktúry, zostanú jednotlivé digitálne služby a aplikácie, ako sú technológie distribuovanej databázy transakcií alebo umelá inteligencia, mimo rozsahu pôsobnosti programu, keďže ich možno riešiť prostredníctvom iných finančných nástrojov, ako je napríklad program Digitálna Európa.
24. Územná súdržnosť: S cieľom zvýšiť územnú súdržnosť Únie sa v pozícii Rady v prvom čítaní kladie dôraz na vytvorenie chrbticovej infraštruktúry spájajúcej najvzdialenejšie regióny, ostrovy, zámorské krajiny a územia cez pobrežné vody a výhradné hospodárske zóny členských štátov a na zabezpečenie redundancie pre už existujúcu chrbticovú infraštruktúru. V tejto súvislosti je cieľom pozície Rady aj doplniť primerané pripojenie s terabitovou kapacitou pre európske zdroje vysokovýkonnej výpočtovej techniky.
25. Oprávnené subjekty: Zoznam oprávnených subjektov sa rozšíril aj o spoločné podniky a právne subjekty usadené v zámorských krajinách a územiach pridružených k NPE. Okrem toho sa doplnilo ustanovenie, ktorým sa zabezpečuje, že právne subjekty usadené v tretích krajinách pridružených k programu a právne subjekty usadené v Únii, ktoré však podliehajú priamej alebo nepriamej kontrole tretích krajín a/alebo štátnych príslušníkov tretích krajín a/alebo subjektov usadených v tretích krajinách, nie sú oprávnené zúčastňovať sa na všetkých akciách alebo na niektorých akciách z riadne odôvodnených bezpečnostných dôvodov.

IV. ZÁVER

26. V pozícii Rady sa zdôrazňuje hlavný cieľ návrhu Komisie a plne odráža kompromis dosiahnutý s podporou Komisie počas neformálnych rokovaní medzi Radou a Európskym parlamentom.

27. Rada sa preto domnieva, že jej pozícia v prvom čítaní vyvážene vyjadruje výsledok rokovaní a že nariadenie bude po prijatí naďalej zohrávať kľúčovú úlohu pri budovaní, rozvoji, modernizácii a dokončovaní transeurópskych sietí v oblasti dopravy a energetiky a v digitálnej oblasti.
-